

## FOKUS: NORDEN OG UTFORDRENDE KUNNSKAPSRELASJONER

## Akademisk frihet og sikkerhet i fare? Finlands forskningssamarbeid med autoritære stater

Sirke Mäkinen

*Alexanderinstituttet, Helsingfors universitet, Finland*

### Sammendrag

Denne artikkelen drøfter Finlands forskningssamarbeid med to autoritære stater, Kina og Russland, som begge har vært viktige partnere for finske forskningsinstitusjoner siden år 2000. I den siste tiden har det imidlertid vært økende uro rundt forverring av forhold rundt akademisk frihet i Kina og Russland og de mulige sikkerhetsrisikoene et samarbeid med kinesiske og russiske institusjoner og forskere kan innebære. Med tanke på denne nye situasjonen spør vi hvordan endringene på dette området betraktes og oppleves av forskere som er basert i Finland, og som gjennomfører studier eller samarbeider med aktører i Kina eller Russland innen samfunnsvitenskap og humaniora. Undersøkelsen er basert på intervjuer med Kina-eksperter og en spørreundersøkelse blant Russland-eksperter, begge utført i 2023. Artikkelen framholder at i forbindelse med samarbeidet med autoritære stater har det oppstått et dilemma mellom våre kunnskapsinteresser på den ene siden og etiske og (geo)politiske hensyn på den andre. Til tross for dette dilemmaet anbefaler ekspertene på Kina og Russland at person-til-person-kontaktene ivaretas.

**Nøkkelord:** internasjonalt forskningssamarbeid • autoritære stater •  
Finland • Kina • Russland

---

Kontaktinformasjon: Sirke Mäkinen, e-post: [sirke.makinen@helsinki.fi](mailto:sirke.makinen@helsinki.fi)

©2024 Sirke Mäkinen. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially, provided the original work is properly cited and states its license.

Citation: Mäkinen, S. (2024). *Akademisk frihet og sikkerhet i fare? Finlands forskningssamarbeid med autoritære stater. Internasjonal Politikk*, 82(1), 51–65. <http://doi.org/10.23865/intpol.v82.6052>

## Introduksjon

Denne artikkelen drøfter internasjonalt forskningssamarbeid med autoritære stater sett fra et finsk perspektiv. I tidligere studier har det blitt lagt mindre vekt på internasjonalisering av forskningen og mer på internasjonal studentmobilitet og institusjonelle internasjonaliseringsstrategier (Woldegiyorgis et al., 2018, s. 162). Selv om forskning kan oppfattes som «naturlig internasjonal» (Woldegiyorgis et al., 2018), utformes det flere og flere politiske strategier og andre tiltak for å oppmuntre til ytterligere internasjonalisering av forskningsaktiviteten, blant annet for å øke forskernes produktivitet (Woldegiyorgis et al., 2018, s. 163). Men kan denne internasjonaliseringen være en verdi og et mål i seg selv, eller drevet fram utelukkende med tanke på produktivitet, uten noen etiske og (geo)politiske hensyn? Bør vi samarbeide med institusjoner og forskere fra autoritære stater som ikke deler våre (akademiske) verdier og som innskrenker den akademiske friheten? Eller sågar med stater som utfordrer dagens internasjonale orden og ønsker å endre denne ordenens normer og regler, det vil i denne sammenhengen si revisjonistiske stater som Kina og Russland (se Allison, 2017; Krickovic, 2022; Pisciotta, 2023; Stent, 2020)?

Det er disse statenes revisjonisme som skiller dem fra mange andre ikke-demokratier. Høyere utdanning og forskning og internasjonalt akademisk samarbeid kan også brukes som verktøy i deres revisjonistiske utenrikspolitikk (jf. Mäkinen, 2016, 2022a; Yang, 2015). Forskning og internasjonalt forskningssamarbeid kan potensielt også utgjøre et felt der denne revisjonismen gjør seg gjeldende, ved at normene og reglene som gjelder for dette feltet utfordres. Men hvordan betrakter man disse spørsmålene i Finland når det gjelder samarbeid med Kina og Russland?

Når man studerer internasjonaliseringen av forskning, er kunnskapsproduksjon, i form av for eksempel medforfatterskap, en svært sentral aktivitet å være oppmerksom på (Woldegiyorgis et al., 2018, s. 170<sup>1</sup>). Sammenlignet med andre europeere har forskere basert i Finland vært relativt aktive innen sampublisering (Kwiek, 2018). I periodene 2006–2009 og 2016–2019 har partnere for sampublisering hovedsakelig kommet fra USA, Sverige, Storbritannia, Tyskland, Russland og Kina (Academy of Finland, 2023, s. 29).<sup>2</sup> Det finske utdannings- og kulturdepartementet (MoE) har gitt målrettede tilskudd til akademisk samarbeid og nettverksbygging med Kina i form av såkalte globale nettverk<sup>3</sup> som en del av regjeringens internasjonaliseringsprogram 2021–2024; og i den senere tid, til utdanningssamarbeid med Russland

<sup>1</sup> De fem aktivitetene i internasjonal forskning består av (1) tilførsel av ressurser fra utlandet, (2) kunnskapsproduksjon (medforfatterskap), (3) kunnskapssirkulasjon (mobilitet, rekruttering), (4) samarbeid og nettverksbygging (felles forskningsprosjekter, bruk av infrastruktur) og (5) styring og prosesser (rekrutteringskomiteer, evalueringsprosedyrer) (Woldegiyorgis et al., 2018, s. 170).

<sup>2</sup> Det finnes ingen tilgjengelig statistikk fra Finlands offisielle kilder angående situasjonen etter 2019.

<sup>3</sup> Tre av åtte nettverk har kinesiske institusjoner som partnere: *Finland-China Network in Food and Health Sciences*, koordinert av Universitetet i Åbo; *Global Innovation Network for Teaching and Learning*, GINTL, koordinert av Helsingfors universitet; og *China-Network of Finnish Universities of Applied Sciences*, koordinert av høyskolene Haaga-Helia, Metropolia og Laurea.

(FIRST+ og TFK-finansiering, se Mäkinen, 2022b). Forskningssamarbeidet støttes også av spesialutsendinger for høyere utdanning og vitenskap ved finske utenriksstasjoner (Team Finland Knowledge-nettverket). Av totalt åtte spesialister er én utstasjonert i Beijing, og fram til slutten av 2022 befant én seg i Moskva. Alt dette viser at de omtalte autoritære statene er eller har vært viktige for internasjonaliseringen av kunnskapssektoren i Finland.

I sine bilaterale forbindelser med Kina og Russland har Finland inntil ganske nylig vektlagt økonomiske interesser, og dette har ofte overskygget andre hensyn (se eksempelvis Gel'man, 2015; Koesel et al., 2020). I det første tiåret etter år 2000 nørret mange fortsatt håp om en «liberalisering» av de to regimene, drevet fram gjennom internasjonalt samarbeid, herunder handel og akademisk utveksling. Opp mot 2020 endret denne situasjonen seg. For det første hadde Russland ikke lenger samme betydning som handelspartner for Finland, som følge av de økonomiske sanksjonene etter Russlands annektering av Krym og krigen i Øst-Ukraina. Til tross for disse bruddene på folkeretten (og innstrammingene i akademisk frihet i Russland), videreførte EU, og Finland som medlemsland, det akademiske samarbeidet med russiske partnere (Deriglazova & Mäkinen, 2019, 2021; Mäkinen, 2022b). Dette endret seg imidlertid totalt etter Russlands fullskala-invasjon av Ukraina i februar 2022, da så godt som alt samarbeid, også institusjonelt akademisk samarbeid, ble avsluttet (MoE, 2022). Som det framgår av Sivertsen (i dette fokusnummeret), hadde Russlands andel falt til ca. tre prosent av all internasjonal sampublisering av akademikere tilknyttet institusjoner for høyere utdanning (UH-sektoren) i Finland i 2023, ifølge data fra Web of Science. Prosentandelen hadde begynt å falle allerede før 2022. Fra 2000 til 2010 lå andelen på rundt åtte prosent.

Finsk sampublisering med Kina har imidlertid skutt i været gjennom 2000-tallet, fra 2,7 prosent i 2005 til 16,4 prosent i 2022 (se Sivertsen i dette fokusnummeret). Under Xi Jinping har kommunistpartiets kontroll blitt styrket, samtidig som vilkårene for akademisk frihet har blitt dårligere (Jiang, 2023). Finlands politikk overfor Kina endret seg også ved inngangen til 2020-tallet, noe som *Finland's Governmental Action Plan on China* (2021) og *Recommendations for academic collaboration with Chinese partners* (2021) gir klare indikasjoner på (se også Aukia & Puranen, 2022).

Endringer knyttet til forskningssamarbeid med disse to autoritære statene har vært åpenbare, både når det gjelder politiske strategier og i praksis. Men vi mangler informasjon om hvordan endringene har blitt opplevd av forskere i Finland som studerer kinesiske eller russiske forhold knyttet til politikk, økonomi, kultur og samfunn, eller som er engasjert i samarbeid med disse to statene. For å fylle noe av dette kunnskapshullet, belyser denne artikkelen spørsmål om hvordan forskere innen samfunnsvitenskap og humaniora og andre eksperter på kinesiske og russiske forhold vurderer nåværende status for samarbeid. For det første, hva slags samarbeid finnes eller burde finnes? Hvilke utfordringer og begrensninger står man overfor? Hvordan vurderer ekspertene forhold knyttet til akademisk frihet og sikkerhet? Hvorfor bør vi samarbeide (eller ikke) med revisjonistiske, autoritære stater som Kina og Russland?

For å besvare disse problemstillingene har jeg samlet inn primærdata. Når det gjelder Kina, intervjuet jeg ni forskere basert i Finland, som er midt i eller senere i karriereforløpet, og noen andre eksperter som deltar i forskning eller akademisk arbeid knyttet til Kina. De ble intervjuet i tidsrommet august–september 2023. Disse ekspertene representerer åtte finske organisasjoner, henholdsvis institusjoner for høyere utdanning, forskningsinstitutter og myndigheter, som Utdannings- og kulturdepartementet og Utenriksdepartementet (MFA). Intervjuobjektene administrerer Kina-relaterte programmer, publiserer forskning om Kina og intervjues jevnlig i mediene, eller representerer myndigheter som er ansvarlige for akademisk samarbeid med Kina. Mange av dem snakker kinesisk og har besøkt landet jevnlig.

Når det gjelder Russland, ble det med hjelp fra styremedlemmer i det finske universitetsnettverket i russiske og østeuropeiske studier sendt ut en spørreundersøkelse i juni og august–september 2023. Vi fikk nitten svar fra representanter for seks finske universiteter (av i alt tolv medlemmer av nettverket). Dette er et lite antall, men det gjenspeiler likevel aktuelle miljø innenfor samfunnsvitenskap og humaniora som er engasjert i forskning samarbeid relatert til Russland (se også Mäkinen, 2022b; Shenderova, 2023). I tillegg har jeg brukt offisielle dokumenter og materiale fra media. Jeg har analysert dataene ved å kode dem manuelt etter tema, induktivt og i lys av problemstillingene.

Dette er en pilotstudie. Den undersøker spørsmål som ennå ikke er tatt opp i forskningslitteraturen om Finland, og er ment å legge grunnlag for videre forskning. Avgrensningen til samfunnsvitenskap og humaniora (samt offentlige myndigheter) anses derfor som forsvarlig. Det kan i denne sammenheng bemerkes at samfunnsvitenskapene står for en betydelig andel av den akademiske publiseringen i Finland: i 2015–2016 var 22 prosent av alle fagfellevurderte publikasjoner i Finland innen samfunnsvitenskap, på andreplass etter naturvitenskap (31,6 prosent) (Pölönen et al., 2020, s. 1411).

Internasjonalt forskningssamarbeid styres ikke bare av offentlig politikk, men også av nasjonal lovgivning, for eksempel eksportkontroll: *Act on the Control of Exports of Dual-Use Goods* (Laki kaksikäyttötutuotteiden vientivalvonnasta, 1996), som ble vedtatt i 1996 (sist endret i 2015). Finland er dessuten bundet av EUs rettsregler og avtaleverk. I EU er bestemmelser om eksport av produkter med doble bruksområder fastsatt i *Regulation (EU) 2021/821 of the European Parliament and of the Council*. Eksportkontroll var imidlertid ikke noen utbredt bekymring blant forskerne som ble intervjuet i studien, dels fordi de arbeider innen samfunnsvitenskap og humanistiske fag.

Nedenfor presenterer og diskuterer jeg funnene, og jeg avslutter med noen tanker om hva vi kan lære av disse eksemplene.

## Kina

### Nasjonal politikk

Det er to viktige dokumenter som fastsetter Finlands politikk overfor Kina og som setter rammer for samarbeidet. Det første er Finlands statlige handlingsplan for Kina (2021), ofte bare kalt «Kina-strategien». Den anerkjenner Kina som «den nest

viktigste partneren for økonomisk samarbeid utenfor EU», men advarer også mot «å skape skadelige strategiske avhengigheter» (Kallio, 2023). Den viser til problematikken rundt «innstramning i det politiske klimaet og svekkelse av menneskerettighetssituasjonen», og «økt påvirknings- og etterretningsaktivitet» (Kallio, 2023).<sup>4</sup> Handlingsplanen omtaler kort utdannings- og forskningssamarbeid, og sier at Finland vil «bygge opp partnerskap og fremme overføring av teknologikompetanse fra Kina til Finland, spesielt på områder der Kina er et foregangsland» (MFA, 2021). Dette tilsier at det bør legges til rette for kunnskapsoverføring *fra Kina* til Finland. Det vises videre til «restriksjoner i prinsippene om åpen forskning» og «de særlige ulempene og risikoene i det kinesiske drifts- og forretningsmiljøet» (eksempelvis begrensninger for bruk av data og informasjonsnettverk). Videre sier strategien om at man må være forberedt på «etterretningsrisiko, virkningene av teknologisk supermaktrivalisering» og på «å gjennomføre forsknings-, utviklings- og innovasjons-samarbeid med Kina på en måte som beskytter akademiske og europeiske verdier, prinsipper og praksis» (MFA, 2021).

Som oppfølging av handlingsplanen, introduserte det finske utdannings- og kulturdepartementet i desember 2021 anbefalinger for akademisk samarbeid med kinesiske partnere. Disse anbefalingene utgjør det andre sentrale politiske dokumentet. Ifølge intervjudataene startet prosessen med å utarbeide anbefalingene allerede i 2018, og var en del av diskusjonene knyttet til et rundebordseminar om Kina, organisert av departementet, hvor vitenskapsutsendingen stasjonert i Beijing også var aktiv i diskusjonene. Rundebordet omfattet forskere, ledere knyttet til internasjonalisering og viserektorer fra institusjoner for høyere utdanning, samt representanter for forskningsinstitutter og andre departementer.

Utgangspunktet for anbefalingene er betydningen av samarbeid med Kina, som følge av landets stadig sterkere stilling globalt. Samtidig viser dokumentet til EUs definisjon av Kina som en samarbeidspartner, en økonomisk konkurrent og en systemisk rival, og belyser problematiske sider forbundet med Kina, som forskningsfrihet, regler for samarbeid, menneskerettigheter, immatrikulere rettigheter, bruk av forskningsresultater og datahåndtering (MoE, 2021, s. 7).

Dokumentet omtaler tre typer utfordringer eller risikoer: verdiforskjeller, sikkerhets- og geopolitisk konkurranse, samt konkurranseevne. Verdiforskjellene er knyttet til akademisk frihet, universitetenes autonomi og forholdet mellom forskning og staten og kommunistpartiet. Ifølge dokumentet har kommunistpartiet økt sin kontroll over institusjonene for høyere utdanning, og akademisk samarbeid er blitt politisert. Det vises til at samfunnsvitenskapelige temaer er spesielt utfordrende å ta opp, ettersom Kina begrenser offentlig debatt og tilgang til internasjonale publikasjoner, og kontrollerer internettrafikk (MoE, 2021, s. 10).

---

<sup>4</sup> Se også akademisk forskning om påvirkningsarbeid utført av kinesiske nettverk og kinesisk etterretning i Finland (Puranen, 2022).

På det sikkerhetspolitiske området peker anbefalingene på integrering av sivil og militær teknologi (eller doble bruksområder) som en stor utfordring for trygt forskningssamarbeid. Dokumentet peker også på kinesisk etterretningslovgivning, som fastsetter at alle kinesiske organisasjoner, selskaper og enkeltpersoner kan bli pålagt å bistå etterretningstjenestene (MoE, 2021, s. 10–11). Når det gjelder Finlands konkurranseevne, påpeker dokumentet at Kina har tilgang til europeiske forsknings-økosystemer, samtidig som landet legger begrensninger på overføring av data og vestlige lands tilgang til det kinesiske markedet. Relasjonen bygger derfor ikke på likhet og åpenhet. I tillegg bør forskere være oppmerksomme på mulige problemer med å overføre forskningsresultater til Finland (MoE, 2021, s. 11).

Den økende bevisstheten om sikkerhetsrisikoen forbundet med samarbeid med kinesiske partnere er også blitt tatt opp i finske medier. Dette gjelder blant annet i reportasjer om Finland-baserte forskere som har forbindelser til det kinesiske militæret (YLE, 2022a), og om frysingen av samarbeidet rundt Arctic Space Centre (Tekniikka & Talous, 2022). Ifølge en undersøkelse (YLE, 2024) har finske selskaper også endret sin oppfatning av Kina. Stadig flere finske selskaper oppfatter Kina som en trussel snarere enn en mulighet, og noe av dette er knyttet til økende innblanding fra kommunistpartiet og Kinas mer aggressive geopolitiske opptreden. Dette vil nok også få betydning for forskningssamarbeidet sin framtid.

På universitetsnivå finnes det ulike retningslinjer. Helsingfors universitet fattet i 2022 en tilsvarende beslutning som i Sverige og Danmark, og avsto fra å fornye sin avtale om Konfucius-instituttet med det kinesiske Renmin University og la dermed ned instituttet (YLE, 2022b). Synspunktene hos Kina-eksperter som ble intervjuet for denne artikkelen, varierte fra at det var feil å åpne instituttet i utgangspunktet, til at det var feil å legge det ned. De fleste mente imidlertid at det var en klok beslutning å avslutte samarbeidet under de rådende forholdene.

#### Kina-eksperternes hovedargumenter

Det finnes fem hovedargumenter fra intervjuene. Det første er at *forskningssamarbeidet med Kina har endret seg drastisk*, både i omfang og type, og også i lys av finsk politikk og praktisk tilrettelegging. Som en representant for departementet hevdet i et intervju, har Finland enten holdt døren på vidt gap eller stengt den helt. Det ble hevdet at Finland har gått fra en situasjon der alt samarbeid med Kina ble ønsket velkommen, til den motsatte ytterligheten, der nytt samarbeid ikke blir startet, eller kun med ekstrem forsiktighet. Det bør imidlertid nevnes at i motsetning til noen nordiske institusjoner, har finske institusjoner ikke sluttet å ta imot stipendiater fra Chinese Scholarship Council. De fagfeltene der Finland fortsatt oppfordrer til samarbeid, inngår i de globale nettverkene som ble nevnt i starten av artikkelen. Det gjelder blant annet innen helse og utdanning, og også design, industridesign og studier av atmosfæren.

Som årsak til de store endringene, nevnte intervjuobjektene Kinas egne innenriks- og utenrikspolitiske grep og politiske utviklingstrekk globalt. Det siste

gjaldt i hovedsak USAs politikk overfor Kina, spesielt i Trump-perioden, da Kina noen ganger ble framstilt som en eksistensiell trussel, men ble også nevnt i tilknytning til Russlands invasjon av Ukraina (og mulige sammenlikninger med spørsmål relatert til Taiwan). I tillegg nevnte intervjuobjektene undertrykkelse av minoriteter og innskrenket ytringsfrihet, og ikke minst kommunistpartiets innblanding i høyere utdanning og forskning.

Noen intervjuobjekter trakk fram at stadig flere temaer blir ansett som «følsomme» i Kina, slik at nesten alt kan defineres som politisk sensitivt. Intervjuobjektene speiler sånn sett beskrivelser fra forskningslitteraturen om kommunistpartiets inngripende styring og innskrenking av akademisk frihet de siste årene (Jiang, 2023; se også Owen, 2020; Perry, 2015). I intervjuene hevdet noen at den økte innblandingen startet allerede i 2012, mens andre mente den kom først etter 2017, etter Xi Jinpings andre periode som generalsekretær i kommunistpartiet. Det ble imidlertid også gitt uttrykk for at kommunistpartiets innblanding og mangelen på akademisk frihet ikke er noe nytt i seg selv, men at partiet har fått nye verktøy for kontroll, som bruk av overvåkingskameraer. I tillegg ble en mer aggressiv utenrikspolitikk fra Kinas side gitt som eksempel på endringer, knyttet til blant annet Sør-Kina-havet og fenomenet *wolf warrior diplomats*.

Det andre hovedargumentet framhever *den økte bevisstheten omkring sikkerhetsrisikoer*. Disse risikoene gjelder både personlig sikkerhet og nasjonal sikkerhet. Mens man tidligere var oppmerksom på risikoen for industrispionasje, er det i dag en større bekymring for at forskning kan brukes til doble (både sivile og militære) formål, og for at det kan gis tilgang til personopplysninger og profilering av forskere. De to sistnevnte punktene er svært relevante for samfunnsvitenskap. Bevisstheten om disse spørsmålene kan ses i sammenheng med de Kina-relaterte anbefalingene fra departementet, som gir et grunnlag for vurderinger og beslutninger. Noen intervjuobjekter var imidlertid bekymret for at ikke alle som samarbeider med Kina, er klar over disse anbefalingene. Men i intervjuene ble også uttrykket «hysteri» brukt, og det ble gitt uttrykk for at det nå er for mye «prat om risiko».

Det tredje hovedargumentet er *at vi bør fortsette forskningssamarbeidet med Kina, til tross for utfordringer og risikoer*. Det ble oppgitt tre hovedgrunner til dette: For det første er Kina for viktig til å utelukke fra forskningssamarbeid, og vi har fortsatt noen felles interesser. Intervjuobjektene pekte stort sett på de samme fagområdene for fortsatt samarbeid, som er mindre problematiske med hensyn til sikkerhet og akademisk frihet: klima, klimaendringer og andre miljø- og økologirelaterte fagområder, helse og omsorg og utdanning. For det andre trenger vi kunnskap om hva som skjer i Kina. For det tredje er det mye å lære av Kina, ettersom landet på mange teknologi-områder ligger langt foran Finland.

Når det gjelder det tredje argumentet, ga enkelte uttrykk for et tilleggs- eller sekundært argument: *at det er umulig å ha reelt forskningssamarbeid innen samfunnsvitenskap med forskere basert i Kina*. De framholdt at samarbeid kan sette forskningsintegritet og akademisk frihet i fare, kreve for mange kompromisser eller føre til selvsensur, eller bli en trussel mot enkeltpersoners sikkerhet. Det ble imidlertid også

hevdet at det fra finsk side finnes interesse for samarbeid innen samfunnsvitenskap og humaniora, men at man fra kinesisk side begrenser samarbeid om politisk sensitive temaer. Til tross for disse synspunktene ville ikke de aktuelle intervjuobjektene underkjenne uformell kunnskapsutveksling med akademikere i Kina. Noen av de intervjuede forskerne har dessuten sampublisert med kinesiske akademikere basert utenfor Kina.

Et annet og relatert argument var at vi ikke bør samarbeide på områder som kan innebære en sikkerhetsrisiko, derunder forskning som kan brukes til militære formål. Herunder framsatte noen også et sekundært argument, om at *vi ikke bør ha samarbeid innen kritiske fagområder*, som kritiske naturvitenskapelige fag, også medisin.

Det fjerde hovedargumentet, med tilknytning til det tredje hovedargumentet, er at vi i Finland *må ta vare på kompetansen og kunnskapen om Kina*. Intervjuobjektene var bekymret for at negative bilder av Kina ikke bare vil føre til mindre forsknings-samarbeid, men også redusere studenters interesse for utveksling til Kina og for å lære kinesisk.

Et femte argument er at *vi ikke kan stemple alle kinesere som spioner (til tross for en problematisk etterretningslovgivning)*. Intervjuobjektene advarte om faren for å «demonisere» kineserne eller tillegge dem «rasebestemte» egenskaper. Dette ble nevnt i sammenheng med diskusjoner om risikoer. Risikoene ble ikke fornekta, men de ble heller ikke betraktet som altomfattende. De aktuelle forskerne pekte på at det er nødvendig å fortsette samarbeid med Kina, både med hensyn til Finlands interesser og for å kunne løse globale utfordringer.

## Russland

### Nasjonal politikk

Finland har i en periode på 2000-tallet hatt gode naborelasjoner til Russland, med aktivt samarbeid over landegrensene i form av både handel og kulturelle forbindelser (Laine, 2014; Russia Action Plan, 2009). Dette gjaldt iallfall fram til 2014, og samarbeidet innen utdanning og forskning fortsatte helt fram til februar 2022.

I de første ti årene etter 2000, var både finske myndigheter og næringsliv interessert i såkalt Russland-kompetanse, som dels kunne oppnås via akademisk samarbeid med russiske institusjoner for høyere utdanning (Jänis-Isokangas, 2017; Mustajoki, 2007). I utdannings- og kulturdepartementets internasjonaliseringsstrategi for 2009–2015,<sup>5</sup> ble for eksempel etterspørselen etter kompetanse på Russland begrunnet med det voksende markedet i Russland og landets rolle innenfor kultur og vitenskap (Jänis-Isokangas, 2017).

---

<sup>5</sup> I den neste internasjonaliseringsstrategien for 2017–2025, ble ingen bestemte land identifisert som viktige partnere, men finansieringen var innrettet mot globale nettverk med afrikanske, kinesiske, indiske og amerikanske partnere (MoE, 2017, s. 2023).

Til tross for annekteringen av Krym, krigen i Øst-Ukraina, et mer autoritært styre og sterk begrensning av akademisk frihet (Zavadskaya & Gerber, 2023), videreførte finske institusjoner sitt samarbeid innen utdanning og forskning også i tidsrommet fra 2014 til 2022. Dette tok imidlertid helt slutt etter Russlands fullskala-invasjon av Ukraina i februar 2022. EU innstilte alt samarbeid, og det finske utdannings- og kulturdepartementet fulgte opp med en anbefaling om å legge alt *institusjonelt* samarbeid innen høyere utdanning og forskning på is (om Norges politikk, se Fjæstad og Gåsemyr i dette fokusnummeret).<sup>6</sup>

Finske institusjoner fulgte departementets anbefaling og innstilte alt institusjonelt samarbeid. De offentliggjorde også sine egne retningslinjer, som startet med å fordømme Russlands krig mot Ukraina og uttrykke støtte til Ukraina og landets akademiske miljøer. De fleste universitetsretningslinjene er korte og viser til utdannings- og kulturdepartementet sine retningslinjer og EUs politikk. De fastslår i første rekke at alt eksisterende institusjonelt samarbeid med Russland (og Belarus) er lagt på is, og at ingen nye samarbeidprosjekter kan starte. Eksempler på slike retningslinjer omfatter de som ble publisert ved Aalto-universitetet, Hanken, LUT University, Uniarts, Universitetet i Øst-Finland, Universitetet i Oulu og Universitetet i Vasa (inngår i referanselisten). Noen av disse universitetene referer på sine nettsider til interne intranettsider, som kan ha mer detaljerte retningslinjer for intern bruk.

Helsingfors universitet, Universitetet i Jyväskylä, Universitetet i Åbo, Tammerfors universitet og Åbo Akademi publiserte mer omfattende og detaljerte og offentlig tilgjengelige retningslinjer. De omfatter forbud mot, eller anbefalinger om ikke å be personer tilknyttet russiske institusjoner om å være ph.d.-opponenter eller eksterne sensorer, eller delta i tilhørende arbeid. Universitetet i Tammerfors ser ut til å ha de mest restriktive retningslinjene. Disse fastsetter for eksempel at medforfatter-skap ikke er tillatt, ikke engang for å ferdigstille allerede pågående sampubliseringsprosjekter. Dessuten skal forskere ved Universitetet i Tammerfors, i egenskap av å være representanter for universitetet, ikke ha noen kontakt med forskere tilknyttet russiske institusjoner (se viserektor Visakorpi i Ylioppilaslehti, 2022). Universitetet i Tammerfors ba også æresdoktorer og æresprofessorer ved russiske og belarusiske institusjoner om å frasi seg disse titlene. Helsingfors universitet og Åbo Akademi anbefalte at man ikke engasjerer seg i nye medforfatterprosjekter og heller ikke inviterer noen forskere med russisk tilknytning til aktivitet ved sine institusjoner.

Begrunnelsene for de restriktive retningslinjene handler om å vise støtte til Ukraina og sikre at aktivitetene ikke på noen måte kan være til fordel for det russiske regimet eller institusjoner som støtter regimet. Noen av restriksjonene begrunnes også ut fra sikkerhetsmessige hensyn, derunder at finske universitet ikke tillater bruk av deres VPN i Russland, ikke tillater tilgang til sine universitet sine databaser

---

<sup>6</sup> Her kan det nevnes at noen internasjonale forlag fortsatte å gi ut russiske forskeres publikasjoner og bruke fagfeller fra Russland, til tross for sanksjoner fra EU og mange andre land og protester fra ukrainsk akademia (Chumachenko, 2022; se også Kangas et al., 2023)

fra Russland eller ikke tillater arbeid fra (*remote work*) Russland. Universitetet i Jyväskylä er det eneste som uttrykkelig oppfordrer sine ansatte til å fortsette person-til-person-samarbeid, i tråd med utdannings- og kulturdepartementet sin uttalte linje (se Atte Jääskeläinen fra departementet i Ylioppilaslehti, 2022).

I tillegg til forskjeller i politiske retningslinjer, er det ulik praksis ved universitetene når det gjelder forsker-til-forsker-samarbeid og -kommunikasjon. Det ser vi av resultatene fra spørreundersøkelsen blant russlandsforskere i Finland.

#### Russland-ekspertenes hovedargumenter

Synspunktene fra Russland-eksperter om potensialet for samarbeid var delt langs to linjer, i to argumenter som kan ses i sammenheng eller som en motsetning. Det første argumentet tilsier *at vi bør unngå alt samarbeid med Russland så lenge krigen pågår, samt etter krigen også, dersom det ikke forekommer et maktskifte*. Det andre argumentet framholder at *vi bør forsøke å samarbeide mer med personer i Russland som er i opposisjon til krigen*. En respondent i undersøkelsen uttrykte, med referanse til det siste argumentet, et ønske om mer autonomi, at «våre egne erfaringer og kunnskaper bør fungere som en garanti for at ‘gode’ forskere fra Russland inviteres til å samarbeide». Videre mente respondenten at «tilknytning ikke bør være så viktig, siden ikke alle på [et nevnt russisk universitet] støtter krigen og Putins regime.»

I spørreundersøkelsen uttrykte respondentene frykt for at russiske akademiske miljøer vil bli isolert, som kan bidra til å gjøre dem til «propagandistiske ‘pseudo-forskningsmiljøer’ av sovjetisk type». I tillegg ba noen respondenter om støtte til den politiske opposisjonen, og til å opprettholde person-til-person-kontakt med dissidenter som opplever undertrykkelse fra den autoritære, russiske staten.

Med referanse til det første argumentet, mente noen respondenter at man ikke bør starte opp igjen med noe samarbeid før Russland stopper sine «imperialistiske kriger og forlater de okkuperte områdene». Liknende argumenter ble framholdt av Kina-forskere, hvorav noen ønsket mer samarbeid med liberalt orienterte kinesere, mens andre manet til varsomhet med alt samarbeid.

På samme måte som Kina-ekspertene bekymrer seg for framtiden for Kina-kompetanse i Finland, var alle respondentene i Russland-undersøkelsen enige om at *det stadig er behov for kunnskap om Russland*. Dette ble typisk begrunnet med behovet for å «kjenne sin fiende». Det var referanser i spørreundersøkelsen til strategisk viktige områder eller temaer, inkludert nasjonale sikkerhetsspørsmål, Russlands status som atommakt, klimaspørsmål, økonomi og lovgivning. Respondentene viste også til viktigheten av å forstå mangfoldet i Russland, også når det gjelder ulike minoriteter og subkulturer.

Med henvisning til de nasjonale og institusjonelle retningslinjene, som er beskrevet over, framsatte respondentene i spørreundersøkelsen et tredje argument: *at de er usikre på hva som er tillatt og ikke tillatt når det gjelder mulig samarbeid*. Det var tvil om hvorvidt departementets eller universitetets anbefalinger var «myke» anbefalinger eller «harde», bindende regler. Det bør også bemerkes at flertallet av respondentene

ikke visste hvorvidt eller hvordan etterlevelsen av disse retningslinjene blir kontrollert. Som påpekt over, har de institusjonelle retningslinjene i noen tilfeller variert fra universitet til universitet. I tillegg kan det ha blitt kommunisert mer detaljerte retningslinjer for forskere utenfor det offentlige rom.

Ifølge svarene fra spørreundersøkelsen forbød Universitetet i Øst-Finland all kommunikasjon med Russland-baserte forskere via universitetets e-post-system. Det har heller ikke vært tillatt å invitere noen fra Russland. Retningslinjene ved Helsingfors universitet anbefaler å ikke invitere forskere med russisk tilknytning, men det har i praksis vært mulig å invitere russiske forskere til konferanser og som gjesteforskere, så lenge de deltar som privatpersoner uten å angi noen institusjonell tilknytning. Det bør bemerkes at innstramminger i russiske lover og generelt mer skeptiske holdninger til internasjonalt samarbeid i Russland, har allerede gjort mange Russland-baserte forskere redde for å ha kontakt med utlendinger, spesielt fra NATO-land og land som er stemplet som «uvennlige stater».

## Konklusjon

Det gjenstår fortsatt mange spørsmål knyttet til hvordan vi kan finne en balanse mellom våre kunnskapsinteresser, på den ene siden, og etiske og (geo)politiske hensyn og vurdering av risiko forbundet med internasjonalt forskningssamarbeid, på den andre. Hvordan bør vi forholde oss til autoritære og revisjonistiske stater? Kan vi skille mellom slike staters akademiske miljøer og det politiske regimet? Er «ansvarlig internasjonalisering» (se Shih om svenske erfaringer i dette fokusnummeret) en løsning?

Det som definitivt er riktig, som Catherine Owen (2021) viser til, er at «vi må starte internasjonalt samarbeid med en forståelse av forholdene for kunnskapsproduksjon i aktuelle landene». For dette formålet er det nødvendig med «områdekompetanse», og derfor er erfaringene og oppfatningene til samfunnsvitere og humanistiske forskere angående akademisk samarbeid med Kina og Russland verdifulle.

Det finske utdannings- og kulturdepartementet har besluttet og fortsatt anbefale samarbeid, samtidig som de gjør finske institusjoner oppmerksomme på de risikoene forbundet med forskningssamarbeid, ikke minst når det gjelder samarbeid med Kina. Med hensyn til Russland, oppfordrer departementet til å videreføre person-til-person-samarbeid, selv om alt institusjonelt samarbeid skal opphøre på grunn av Russlands angrepskrig mot Ukraina. I intervjuene og undersøkelsen bak denne artikkelen, framholdt både Kina- og Russland-forskere at kommunikasjon bør opprettholdes: Vi trenger å vite hva som skjer i Kina og Russland. Noen intervjuobjekter og respondenter understreket også at de bør kunne tilby noe samarbeid til personer som ikke støtter autoritære regimer, og at samarbeid kan ha positive effekter. Bekymringer rundt framtiden for den finske kompetansen på Kina og Russland ble vist til flere ganger.

Når det gjelder forskningssamarbeid med Kina, hadde intervjuobjektene ulike vurderinger av hvor gangbart det er med samarbeid innen enkelte fagfelt og temaområder. De hadde varierte syn på hvorvidt genuint forskningssamarbeid innen

samfunnsvitenskap er mulig eller ønskelig, gitt mangelen på akademisk frihet, bruk av selvzensur og personlige risikoer. Ekspertene var imidlertid helt samstemte om behovet for å samarbeide på områder som klimaendringer, helse og utdanning. Disse områdene dekkes også til dels av globale nettverk som støttes av departementet (og er blitt godkjent av tidligere regjeringer).

Når det gjelder Russland, har den akademiske boikotten etter Russlands angrep på Ukraina, sammen med begrensningene i akademisk frihet i Russland, gjort samarbeid så godt som umulig, selv om noen former for forsker-til-forsker-samarbeid blir opprettholdt. Når det gjelder institusjonelt samarbeid, avviser flertallet av de som ble spurt (både Russlands- og Kina-eksperter) å gjenoppta noe samarbeid før Russlands ledelse og regime er blitt skiftet ut.

Det ser dermed ikke ut til å bli noen rask tilbakevending til det som tidligere ble ansett som normalt samarbeid med russiske partnere. Samtidig fortsetter samarbeidet med kinesiske partnere på noen områder, men med betydelig høyere risikobevissthet enn før. Svarene som er kommet frem i arbeidet med denne artikkelen, viser at Kina- og Russland-eksperter stadig strever med dilemmaer knyttet til kunnskapsinteresser og etiske og politiske avveininger forbundet med samarbeid.

## Om forfatteren

**Sirke Mäkinen** er universitetslektor i russiske studier og Eurasia-studier ved Alexanderinstituttet, Helsingfors universitet. Hun tok sin doktorgrad i samfunnsvitenskap ved Universitetet i Tammerfors. Hun har også tittelen dosent i statsvitenskap, spesialisert i internasjonale relasjoner, fra Universitetet i Åbo. Hun har publisert i en rekke tidsskrifter, er medredaktør av boken *Russia's Cultural Statecraft* (2022) og er gjesteredaktør for spesialnummeret «Internationalisation in Challenging Times: Practices and rationales of internal and external stakeholders» (*European Journal of Higher Education* 2/2023). Hennes interesseområder omfatter global kunnskapsproduksjon, internasjonal utdanning, utenrikspolitikk, geopolitikk og Sentral-Asia.

## Referanser

- Aalto University. (u.å.). *Ukrainan sota*. <https://www.aalto.fi/fi/aalto-yliopisto/ukrainan-sota>
- Academy of Finland. (2023, 17. august). *State of scientific research in Finland. Statistics on research funding, research personnel and scientific publishing*. <https://www.aka.fi/globalassets/2-suomen-akatemia-toiminta/2-tietoaisteistot/state-of-scientific-research-finland-2023.pdf>
- Allison, R. (2017). Russia and the post-2014 international legal order: Revisionism and realpolitik. *International Affairs*, 93(3), 519–543.
- Aukia, J. & Puranen, M. (2022). China in Finland: Balancing between trade and influence. In between Brussels and Beijing. I O. Nikers & O. Tabuns (Red.), *The transatlantic response to the Chinese presence in the Baltic Sea region*. The Jamestown Foundation.
- Chumachenko, D. (2022, 8. mars). Ukraine: thousands sign plea for scientific sanctions against Russia. *Nature*, 603(393). <https://www.nature.com/articles/d41586-022-00695-2>
- Deriglazova, L. & Mäkinen, S. (2021). Building trust through academic cooperation? I T. Romanova & D. Maxine (Red.), *The Routledge handbook of EU-Russia relations: Structures, actors, issues* (s. 300–311). Routledge.

- Deriglazova, L. & Mäkinen, S. (2019). Still looking for a partnership? EU-Russia cooperation in the field of higher education. *Journal of Contemporary European Studies*, 27(2), 184–194. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14782804.2019.1593113>
- EU Commissioner. (2022, 3. mars). *Statement on research by Commissioner Mariya Gabriel*. [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT\\_22\\_1528](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_1528)
- Finnish Ministry of Education and Culture. (2024). *Vision for international dimension*. Hentet 15. februar 2024 fra <https://okm.fi/en/vision-for-the-international-dimension-2035>
- Finnish Ministry of Education and Culture. (2022, 9. mars). *Finland freezes higher education and research cooperation with Russia – support for Ukrainian students in Finland* [Pressemelding]. <https://okm.fi/en/-/finland-freezes-higher-education-and-research-cooperation-with-russia-support-for-ukrainian-students-in-finland>
- Finnish Ministry of Education and Culture. (2017). *Better together for a better world – policies to promote internationalisation in Finnish higher education and research 2017–2025*. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79438/Better%20Together%20for%20Better%20World%20-%20Leaflet%202018.pdf?sequence=17&isAllowed=y>
- Finnish Ministry of Foreign Affairs. (2021, 8. juni). *Finland's governmental action plan on China 2021*.
- Gel'man, V. (2015). *Authoritarian Russia: Analyzing post-Soviet regime changes*. University of Pittsburgh Press.
- Hanken. (u.å.). *Kriget i Ukraina*. <https://www.hanken.fi/sv/om-oss/aktuellt/kriget-i-ukraina>
- Jiang, J. (2023). Academic freedom in China. An empirical inquiry through the lens of the system of student informants (xuesheng xinxiyuan). I D. D. Gueorguiev (Red.), *New threats to academic freedom in Asia* (s. 101–132). Association for Asian Studies.
- Jänis-Isokangas, I. (2017). *Korkeakouluyhteistyötä Venäjän kanssa. Arviointi CIMOn rahoittamista Venäjätöiminnöistä* [Høyere utdanning og samarbeid med Russland]. Opetushallitus. [https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/122196\\_korkeakouluyhteistyota\\_venajan\\_kanssa.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/122196_korkeakouluyhteistyota_venajan_kanssa.pdf)
- Kallio, J. (2023). Finland. I B. Bartsch & C. Wessling (Red.), *The new normal in relations with China in ETNC From a China strategy to no strategy at all: Exploring the diversity of European approaches*. European Think-tank Network on China.
- Kangas, A., Mäkinen, S., Dubrovskiy, D., Pallot, J., Shenderova, S., Yarovoy, G. & Zabolotna, O. (2023). Debating academic boycotts and cooperation in the context of Russia's war against Ukraine. *New Perspectives*, 31(3), 250–264. <https://doi.org/10.1177/2336825X231187331>
- Koesel, K., Bunce, V. & Weiss, J. (2020). *Citizens and the state in authoritarian regimes: Comparing China and Russia*. Oxford University Press.
- Krickovic, A. (2022). Revisionism revisited: Developing a typology for classifying Russia and other revisionist powers. *International Politics*, 59, 616–639. <https://doi.org/10.1057/s41311-021-00322-3>
- Kwiek, M. (2018). International research collaboration and international research orientation: Comparative findings about European academics. *Journal of Studies in International Education*, 22(2), 136–160. <https://doi.org/10.1177/1028315317747084>
- Laine, J. (2014). Something old, new, borrowed, and blue: Towards a bottom-up agenda of the Finnish-Russian relations. *Fennia*, 192(1), 65–78.
- Laki kaksikäyttötutotteiden vientivalvonnasta. (1996). *Laki kaksikäyttötutotteiden vientivalvonnasta* [Lov om kontroll av eksport av varer med doble bruksområder]. Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960562>
- LUT University. (u.å.). *Ukrainan sodan vaikutukset yliopistoon* [Konsekvenser av krigen i Ukraina for LUT University]. <https://www.lut.fi/fi/ajankohtaista/ukrainan-sodan-vaikutukset-yliopistoon>
- Mäkinen, S. (2022a). Higher education as a tool for cultural statecraft. I T. Forsberg & S. Mäkinen (Red.), *Russia's cultural statecraft* (s. 26–49). Routledge.
- Mäkinen, S. (2022b). Nothing to do with politics? International collaboration in higher education and Finnish-Russian relations. *European Journal of Higher Education*, 13(2), 216–237. <https://doi.org/10.1080/21568235.2022.2141814>
- Mäkinen, S. (2021). Global university rankings and Russia's quest for national sovereignty. *Comparative Education*, 57(3), 417–434. <https://doi.org/10.1080/03050068.2021.1926125>
- Mäkinen, S. (2016). In search of the status of an educational great power? Analysis of Russia's educational diplomacy discourse. *Problems of Post-Communism*, 63(3), 183–196.
- Owen, C. (2021, 23. april). *Context, academic freedom and the ethics of internationalisation*. HEPI. <https://www.hepi.ac.uk/2021/04/23/context-academic-freedom-and-the-ethics-of-internationalisation/>

- Owen, C. (2020). The 'internationalisation agenda' and the rise of the Chinese university: Towards the inevitable erosion of academic freedom? *The British Journal of Politics and International Relations*, 22(2), 238–255.
- Perry, E. J. (2015). *Higher education and authoritarian resilience: The case of China, past and present*. Harvard-Yenching Institute.
- Pisciotta, B. (2023). Regional and global revisionism: Russia and China in a comparative perspective. *The International Spectator*, 58(3), 96–112, <https://doi.org/10.1080/03932729.2023.2194161>
- Puranen, M. (2022). *Chinese influence networks in Finland: A preliminary case study*. ASIA PAPER August 2022. Institute for Security and Development Policy. <https://www.isdp.eu/content/uploads/2022/08/ISDP-Asia-Paper-Chinese-Influence-Matti-Puranen.pdf>
- Pölonen, J., Laakso, M., Guns, R., Kulczycki, E. & Sivertsen, G. (2020). Open access at the national level: A comprehensive analysis of publications by Finnish researchers. *Quantitative Science Studies*, 1(4), 1396–1428. [https://doi.org/10.1162/qss\\_a\\_00084](https://doi.org/10.1162/qss_a_00084)
- Russia Action Plan. (2009, 16. april). *Government resolution*. Government of Finland. [https://finlandabroad.fi/documents/35732/48132/the\\_russia\\_action\\_plan](https://finlandabroad.fi/documents/35732/48132/the_russia_action_plan)
- Shenderova, S. (2023). Collaborative degree programmes in internationalisation policies: The salience of internal university stakeholders. *European Journal of Higher Education*, 13(2), 197–215. <https://doi.org/10.1080/21568235.2022.2120035>
- Stent, A. (2020). *Russia and China. Axis of revisionists?* Brookings. [https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2020/02/FP\\_202002\\_russia\\_china\\_stent.pdf](https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2020/02/FP_202002_russia_china_stent.pdf)
- Tampere University. (u.ä.). *Tampereen yliopiston yhteistyö Venäjän ja Valko-Venäjän organisaatioiden ja instituutioiden kanssa jäädytetään* [Universitetet i Tampere avslutter alt samarbeid med organisasjoner og institusjoner i Russland og Belarus]. <https://www.tuni.fi/fi/ajankohtaista/tampereen-yliopiston-yhteistyö-venäjän-ja-valko-venäjän-organisaatioiden-ja>
- Tekniikka & Talous. (2022). *T&T selvitti: Ilmatieteen laitoksen Kiina-yhteistyö katkaistiin kuin seinään ja yhteiset suunnitelmat avaruustutkimuksesta haudattiin vähin. 2.6.2022 äänin*. <https://www.tekniikkatalous.fi/uutiset/tt-selvitti-ilmatieteen-laitoksen-kiina-yhteistyö-katkaistiin-kuin-seinaan-ja-yhteiset-suunnitelmat-avaruustutkimuksesta-haudattiin-vahin-aanin/e93732a5-5869-4bec-9a64-47bbaa94f170>
- Uniarts. (u.ä.). *Ukrainan sodan vaikutukset Taideyliopiston toimintaan*. <https://www.uniarts.fi/yleistieto/ukrainan-sodan-vaikutukset-taideyliopiston-toimintaan/>
- University of Eastern Finland. (u.ä.). *Ukrainan sodan vaikutukset Itä-Suomen yliopistoon*. <https://www.uef.fi/fi/ukrainan-sodan-vaikutukset-ita-suomen-yliopistoon>
- University of Helsinki. (u.ä.). *Ukrainan sota – yliopiston suositukset* [Kriigen i Ukraina – universitetets retningslinjer]. <https://www.helsinki.fi/fi/ajankohtaista/ukrainan-sota>
- University of Jyväskylä. (u.ä.). *Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan; vaikutukset Jyväskylän yliopistoon*. <https://www.jyu.fi/fi/ajankohtaista/ukrainan-sota>
- University of Oulu. (u.ä.). *Sota Ukrainassa* [Kriigen i Ukraina]. <https://www oulu.fi/fi/sota-ukrainassa>
- University of Turku. (u.ä.). *Venäjän hyökkäys Ukrainaan – vaikutus Turun yliopistoon*. <https://www.utu.fi/fi/venajan-hyokkays-ukrainaan-vaikutus-turun-yliopistoon>
- University of Vaasa. (u.ä.). *Ukrainan sota – yliopiston linjaukset*. <https://www.uwasa.fi/fi/ukrainan-sota-yliopiston-linjaukset>
- Yang, R. (2011). Soft power and higher education: An examination of China's Confucius Institutes. I E. Hartmann (Red.), *The internationalisation of higher education: Towards a new research agenda in critical higher education studies*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315872681>
- YLE. (2024). *Moni suomalaisyritys pitää Kiinaa jo uhkana: kommunistipuolue kiristää otettaan ja geopolittiset riskit kasvavat*. Mika Hentunen, 8.1.2024. <https://yle.fi/a/74-20067981>
- YLE. (2022a). *Suomessa työskentelevillä tutkijoilla yhteyksiä Kiinan sotakoneistoon – Professori: Emme katso militaariyhteyksiä vaan sitä, onko tutkija meille hyödyksi*. Kirsi Skön, 31.1.2022. <https://yle.fi/a/3-12288988>
- YLE. (2022b). *Konfutse-instituutti on toiminut Helsingin yliopistossa jo 15 vuotta. Toiminnasta on tullut yliopistolle mainehaitta*. Kirsi Skön, 17.6.2022. <https://yle.fi/a/3-12498334>
- Ylioppilaslehti. (2022). *Yliopistot katkaisivat tutkimusyhteistyön Venäjän kanssa, mutta ohjeiden liian tiukka tulkinta pelaa Putinin pussiin, sanoo Aleksanteri-instituutin johtaja*. <https://ylioppilaslehti.fi/2022/04/yliopistot-katkaisivat-tutkimusyhteistyön-venäjän-kanssa/>
- Zavadskaya, M. & Gerber, T. (2023.) Rise and fall: Social science in Russia before and after the war. *Post-Soviet Affairs*, 39(1–2), 108–120. <https://doi.org/10.1080/1060586X.2022.2164450>
- Åbo Akademi. (u.ä.). *Kriget i Ukraina*. <https://www.abo.fi/nyheter/kriget-i-ukraina/>
- Woldegiyorgis, A. A., Proctor, D. & de Wit, H. (2018). Internationalization of research: Key considerations and concerns. *Journal of Studies in International Education*, 22(2), 161–176. <https://doi.org/10.1177/1028315318762804>

**Abstract in English**

**Academic Freedom and Security at Risk?**

**Finland's Research Collaboration with Authoritarian States**

This paper discusses Finland's research collaboration with two authoritarian states, China and Russia. China and Russia have both been significant partners in Finland's international research collaboration in the 2000s. Recently, however, there have been growing concerns regarding the decline of academic freedom in China and Russia and potential security risks in collaborating with them. In this new situation, we should ask how the given changes have been viewed and experienced by the experts studying (and/or having collaborations with) China or Russia in the field of social sciences or humanities in Finland. This article asks, for example, why we should collaborate (or not) with such authoritarian states. The research for the paper is based on author-conducted interviews of China experts as well as a survey with Russia experts in 2023. The paper argues that a dilemma between our knowledge interests and ethical and (geo)political considerations of international research collaboration persists in collaboration with authoritarian states. Despite this dilemma, China and Russia experts advocate safeguarding person-to-person contacts, if not research collaboration, with scholars from the given states.

**Keywords:** international research collaboration • authoritarian states • Finland • China • Russia